

Москвіна В. В., Пилипенко О. Д., студенти,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Гусар О. А., старший викладач

СИСТЕМА СУБ'ЄКТІВ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА В УКРАЇНІ

Суб'єктом адміністративного процесу є будь-яка фізична або юридична особа, яка згідно з чинним законодавством наділена ним обсягом прав та обов'язків у сфері адміністративно-процесуальних відносин і володіє при цьому відповідною правосуб'єктністю. Насамперед, це органи виконавчої влади (їх посадові особи), суди та громадяни, а також інші державні органи та організації (їх представники), органи місцевого самоврядування, політичні партії та громадські організації. Вони беруть участь в адміністративному процесі з різною метою, різними повноваженнями, різним правовим статусом. Ми згодні з думкою С. Т. Гончарука, що особливістю адміністративно-процесуальних відносин є те, що в них можуть брати участь суб'єкти, які не беруть участі у матеріальних адміністративно-правових відносинах (наприклад, прокурори, судці, поняті) [1, с. 37]. Для характеристики системи суб'єктів адміністративного процесу важливо з'ясувати сутність співвідношення понять «суб'єкт адміністративного процесу» та «учасник адміністративного процесу». Окремі вчені ці поняття розрізняють. Наприклад, О. В. Кузьменко вважає, що суб'єкт процесу (провадження) – це потенційний учасник адміністративно-процесуальних відносин, тобто той, хто має можливість у майбутньому стати учасником провадження, а учасник процесу (провадження) – це вже реалі на сторона адміністративно-процесуальних відносин. Це стосується і співвідношення понять «суб'єкт адміністративного процесу» і «суб'єкт адміністративно-процесуальних відносин» [2, с. 38].

Існують й інші види класифікації таких суб'єктів.

Так, В. Д. Сорокін поділяє суб'єкти адміністративного процесу на дві групи: 1) індивідуальні (громадяни, іноземні громадяни, особи без громадянства); 2) колективні – органи виконавчої влади, підприємства, установи та організації, громадські об'єднання, державні та муніципальні служби [3, с. 174]. Такий поділ, на нашу думку, є надто спрощеним.

В. К. Колпаков серед масиву учасників адміністративного процесу пропонує виділяти п'ять груп, а саме: 1) громадяни; 2) виконавчо-розпорядчі органи та структурні частини їх апарату; 3) об'єднання громадян

і їх органи та органи самоорганізації населення; 4) державні службовці та посадові особи, наділені адміністративно-процесуальними нормами певними правами та обов'язками; 5) інші державні органи та їх посадові особи [4, с. 275]. Запропонована класифікація все ж недостатньо повно відтіняє функціональні повноваження, правовий статус та роль окремих учасників адміністративного процесу. Крім того, не надто логічно відмежовувати виконавчо-розпорядчі органи та структурні частини їх апарату від державних службовців цього ж апарату.

Власне бачення системи суб'єктів адміністративного процесу наводить М. М. Тищенко. Він ділить суб'єктів адміністративного процесу на організаторів та учасників адміністративного провадження. У свою чергу, учасників він поділяє на лідируючих суб'єктів, зацікавлених осіб та осіб, що сприяють розгляду справи [5, с. 352]. На наш погляд, така класифікація також досить логічна.

Ми погоджуємося з думкою С. Т. Гончарука, що узагальнюючи вищезазначене, систему суб'єктів адміністративного процесу, можна об'єднати у три групи [1, с.40]: суб'єкти здійснення адміністративного процесу (лідируючі, провідні); суб'єкти, що мають особистий інтерес; суб'єкти, що сприяють досягненню мети адміністративного процесу.

До групи суб'єктів здійснення адміністративного процесу (лідируючих суб'єктів) зазвичай відносять органи виконавчої влади та їх посадові особи, суди, а також інші державні формування та органи місцевого самоврядування, наділені владними повноваженнями щодо ведення адміністративних справ, пов'язаного з їх розглядом та вирішенням. Ця група суб'єктів відіграє визначальну роль у здійсненні того чи іншого адміністративного провадження [1, с. 40].

До суб'єктів, що мають особистий інтерес, а також інших зацікавлених осіб належать, зокрема, сторони провадження, у тому числі заявники, позивачі, відповідачі, потерпілі, правопорушники, треті особи, а також їх представники тощо. Ними можуть бути як індивідуальні, так і колективні суб'єкти, фізичні та юридичні особи. Серед них особливе місце посідають громадяни.

До категорії осіб, що сприяють розгляду певної адміністративної справи в адміністративному процесі здебільшого належать представники органів публічної влади, представники суспільних (громадських) інтересів, експерти, спеціалісти, перекладачі, свідки, поняті і т. ін. Такі особи не повинні мати особистої зацікавленості у справі.

Отже, адміністративний процес характеризується широким колом різноманітних суб'єктів – учасників адміністративно-процесуальних

відносин. Систему суб'єктів адміністративного процесу, можна об'єднати у три групи: суб'єкти здійснення адміністративного процесу (лідуючі, провідні); суб'єкти, що мають особистий інтерес; суб'єкти, що сприяють досягненню мети адміністративного процесу. Сторонами у справі, як правило, виступають заявники (особи, що подали заяву) та відповідачі (особи, щодо яких пред'явлені претензії та щодо яких здійснюється розгляд справи).

Література

1. Гончарук С. Т. Адміністративний процес : навч. посіб. / С. Т. Гончарук. – К. : НАУ, 2012. – 184 с.
2. Кузьменко О. В. Адміністративно-процесуальне право України : Підручник / О. В. Кузьменко, Т.О. Гуржій. – К. : Атіка, 2007. – 416 с.
3. Сорокин В. Д. Избранные труды / В. Д. Сорокин. – СПб. : Изд-во Р. Асланова «Юридический центр Пресс», 2005. – 1086 с.
4. Курс адміністративного права України : підручник / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сущенко [та ін.] — 2-ге вид. , перероб. і допов. — К. : Юрінком Інтер, 2013. — 872 с.
5. Тищенко Н. М. Административно-процессуальный статус гражданина Украины : проблемы теории и пути его совершенствования / Н. М. Тищенко. – Харьков : Право, 2005. – 268 с.

УДК 341.9 (043.2)

Нікітіна І. В., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Юринець Ю. Л., к.ю.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОЇ СИСТЕМИ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ

Особливості судоустрою США в тому, що там існує кілька різних судових систем, незалежних одна від одної. У багатьох випадках діє паралельна юрисдикція двох або більше судових систем. Це і зумовлює складність судоустрою Сполучених Штатів Америки.

Умовно судові органи поділяють на федеральні (загальнодержавні) суди та суди штатів, що обумовлено федеративним устроєм країни. Федеральні суди організовані на основі Конституції США і покликані застосовувати Федеральне законодавство. У 50 штатах існує 50 різних систем, що організовані на основі власних конституцій. У деяких конституціях штатів передбачено створення судової системи цілком (суди первинної юрисдикції,